Hoofdstuk 61

Lieve kleinkinderen,

'Mama,' zegt klein Jantje, 'ik word later als ik groot ben, de minister-president van Nederland. En dan ben ik lekker de baas in ons land.'
'Maar goed je best op school doen, grote jongen van mij. Maar Jantje, wat ga jij dan allemaal doen of veranderen wanneer jij de baas in ons land bent?'

Ja, de baas zijn in een land en dan het liefst ***een dictator zijn….***
Je mag (moet?) jezelf dan wel de vraag stellen op welke manier de mensen jou later zullen herinneren.
Waar denken wij aan, wanneer de namen van Napoleon, Hitler of Stalin genoemd worden?
En de namen van Gandhi en Nelson Mandela?

Lieve kleinkinderen, jullie weten dat mijn papa en mama in 1928 emigreerden naar Canada. Twee jaar later kwamen ze weer terug naar Nederland. Een mislukte emigratie.

Een aantal jaren geleden maakten een broer van mij, samen met zijn vrouw een reis naar Canada. En o wonder, ze ontmoeten daar oude mensen die onze ouders nog gekend hadden. Een oude man zei tegen mijn broer: 'Jelle, jouw vader was een geweldige man, maar voor jouw moeder hadden ze een standbeeld moeten oprichten!'
Wat mooi wanneer mensen zich jou later op deze manier herinneren.

Hoe zullen jullie ons herinneren, wanneer wij, jullie omie en ik er niet meer zijn? En hoe willen jullie zelf later door jullie kinderen en kleinkinderen graag herinnerd worden?

Hoofdstuk 61 - Jozua, de profeet - Jozua 8 : 30 – 35
Jozua 23 en 24

Het was lang geleden dat Mozes gestorven was op de berg Nebo. Alleen de oudste mensen wisten het nog. Zij konden zich herinneren hoe Mozes helemaal alleen de berg op ging. Een oude en eenzame man, een groot profeet. En nu riep de Heer de tweede leider van zijn post, de oorlogsheld Jozua die ook profeet was.
Natuurlijk, Jozua was een heel ander persoon dan Mozes was geweest. Bij die oude Godsman Mozes kon hij niet in de schaduw staan. Al die jaren in de wildernis, vanaf de dag dat Mozes hem geroepen had voor de strijd tegen

Amalek, had hij nooit geprofeteerd. En dat hoefde ook niet, want Mozes was er. Mozes, die de woorden van God overbracht aan het volk Israël. Toen Mozes er niet meer was en Jozua verantwoordelijk werd, was daar de strijd tegen de Kanaänieten. Die oorlog nam alle tijd in beslag en er was geen tijd om te profeteren. En na dat jaar van oorlogvoeren was iedereen zijn eigen weg gegaan. Er was geen tentenkamp meer en geen raad van oudsten. En de grote krijgsheld Jozua was boer geworden, dichtbij een klein en vergeten dorp, ergens in de heuvels van Efraïm.

De jaren gingen voorbij en er gebeurde niets bijzonders. De meeste mensen begonnen Jozua gewoon een beetje te vergeten. En als dat nu maar het ergste was geweest. Maar hier in dit goede land waar iedereen zijn eigen huis had, zijn eigen stukje bouwland en er geen vijand meer was die hen kwaad wilde doen, *begonnen de mensen ook God te vergeten*. Toen Jozua aan het einde van zijn leven dit doorkreeg, begreep hij dat hij dit niet zomaar mocht laten gebeuren. Nog eens werd hij de leider, de profeet van het volk Israël.

En dat was niet voor de eerste keer! Jozua mocht dan in de eerste plaats soldaat zijn geweest, maar hij wist dat er belangrijker dingen in je leven zijn dan overwinningen, eer en oorlogsbuit. Midden in de strijd om Kanaän, toen zij het Beloofde Land nog niet helemaal veroverd hadden, had Jozua het hele volk samengeroepen bij de bergen van Sichem, de Ebal en de Gerizim. Hier had Jozua een altaar gebouwd en de priesters hadden daarop offers gebracht. Daarna had Jozua met luide stem, zodat iedereen daar op die berghellingen het had kunnen horen, de wetten van Mozes voorgelezen. En tot slot: *de zegen van de Heer*, wanneer zij trouw God zouden dienen.
Maar ook *de vloek*, las Jozua hun voor. De vloek die over hen zou komen, wanneer zij God zouden vergeten en vreemde afgoden zouden gaan dienen.
Die dag had het volk beloofd dat zij de Heer trouw zouden blijven, en dat zij zouden leven naar Gods wet en voorschriften. Ze waren trots geweest op hun leider die voorop ging in de strijd, die voor geen vijand bang was, maar die tegelijk ook hen de wet voorhield. *Soldaat en profeet tegelijk.*

Jozua, soldaat en profeet tegelijk.

Deze gebeurtenis had nu al weer veel jaren geleden plaats gevonden. Veel mensen waren vergeten wat zij toen met de hand op hun hart beloofd hadden. *En het ging zo gemakkelijk om de Heer te vergeten….* Je houden aan al zijn moeilijke wetten. Vroeger in de woestijn was dat veel gemakkelijker geweest. Toen woonden ze allemaal bij elkaar in het tentenkamp en men lette op elkaar. Mozes was toen bij hen en de tabernakel stond in het midden en de Heer zelf woonde bij hen in de wolkkolom.
Maar hier, waar iedereen zijn eigen huis had, was je veel meer op jezelf aangewezen. Je buurman wist niet eens wat er bij jou achter de keukendeur gebeurde. En God sprak niet meer met zijn volk uit de wolkkolom met vuur of met de stem van de donder.
Er was geen Mozes meer! En hun leider Jozua was boer geworden in de velden van Efraïm. Zeker, de tabernakel stond wel in midden van het land en één keer in het jaar gingen ze daar ook naar toe, maar wat betekende het nu om één keer in het jaar daar een offer te brengen. En ze sloegen ook wel eens een jaar over!

En dan waren de Kanaänieten er ook nog. *Het door God vervloekte en in de ban gedane volk.* Ze waren hun opdracht niet nagekomen. Ze hadden de inwoners van het land Kanaän **niet** vernietigd. Toen ze hier pas woonden hadden de Kanaänieten zich verstopt in de bossen en in de bergen. Of ze bleven gewoon in hun eigen steden in de laagvlakte wonen. Maar later kwamen ze uit hun schuilplaatsen tevoorschijn en maakten ze kennis met de mannen van Israël. Dat was wel niet zoals het hoorde – zij lagen nog steeds onder de banvloek van God - maar ze deden geen mens kwaad en het was nog gemakkelijk ook, want zij wisten heel goed hoe het koren en andere gewassen hier in dit land verbouwd moesten worden. Zij hadden hier eeuwenlang gewoond. Zij kenden de kneepjes van het vak. Ja, van de Kanaänieten konden zij nog leren….

En, zonder dat ze er erg in hadden, leerden ze ook andere dingen. Soms gebeurde het, dat het land weinig vruchten opbracht. De regen was te laat gevallen of sprinkhanen hadden de oogst vernield. Dan zeiden de Kanaänieten tegen hen: ‘Het is jullie eigen domme schuld. Op deze manier kon het ook nooit goed gaan. Jullie werken heel hard op het land en dat is natuurlijk prima, maar jullie moeten eerst de Baäl een offer brengen.

Jullie moeten eerst de Baäl een offer brengen.

In het voorjaar wanneer er gezaaid moet worden, maar ook in het najaar, voordat het winterkoren ingezaaid wordt. Het is uitstekend dat jullie de Heer dienen en Hij is ook een machtig God, *maar jullie moeten ook een offer brengen aan de geest van dit land.* De Heer heeft jullie door de woestijn naar dit land gebracht en Hij heeft jullie dit land in bezit gegeven. Maar jullie God is een God van vuur en oorlog. Over de landbouw, over de druiven en de olijven, daar gaat een minder machtige god over. Als die niet op tijd zijn offer krijgt, dan komt het niet goed!'

Natuurlijk wisten de Israëlieten wel beter. Maar toch luisterden sommigen naar de Kanaänieten. Je kon het toch altijd proberen? En hielp het niet dan kon je er toch altijd mee stoppen! En de Heer die hen uit het land Egypte geleid had en die hun dit goede land gegeven had, *die bleef natuurlijk altijd de eerste en de hoogste God.* Hij had de hemel en de aarde gemaakt. En deze Baäl, die al heel veel jaren in dit land woonde onder een heel grote boom of ergens in een duistere spelonk of bij een waterval, die kon natuurlijk niet bij de Here God in de schaduw staan!

De boom van Baäl.

En de Israëlieten wisten niet meer dat de Heer de enige God was en dat er naast Hem geen andere god of Baäl bestond en dat elk offer aan de afgoden een erge zonde was. *De Heer wilde en wil zijn eer niet delen met afgoden.* Hij wilde voor zijn volk de Enige zijn en elk mens, die naast zijn naam, de naam van een afgod noemt is Hem ontrouw.
Natuurlijk brachten **niet** alle Israëlieten een offer aan de Baäl. Nee, het waren er nog maar enkelen. Maar toen Jozua dit hoorde riep hij het hele volk bijeen om het te waarschuwen.

Ze kwamen in grote aantallen. Alle oudsten en de voormannen samen met het gewone volk. Bijna iedereen, die de reis kon maken was naar Sichem gegaan. Ze kwamen van het zuiden van Juda en uit de bergen in het noorden, van de kant van de zee en uit het Overjordaanse. *Het voelde goed, dat ze als volk weer bij elkaar waren, dat ze een eenheid vormden.*

Ernstig luisterden ze naar de woorden van Jozua. Hij wees hen er nog een keer op dat zij dit goede land van de Heer gekregen hadden en dat door Gods gunst zij de Kanaänieten verslagen hadden. Maar hij zei ook dat zij hun opdracht van God nog lang **niet** afgemaakt hadden. De banvloek van God rustte op de Kanaänieten. En dat betekende dat zij hen allemaal hadden moeten doden. En dat hadden ze nog niet gedaan!
'Ga niet om met deze volken, die nog in dit land Kanaän wonen!' riep Jozua luid. '**Bid niet tot hun goden.** Jullie mogen ze niet vereren. Jullie mogen niet voor de Baäl knielen! Want als jullie de Heer niet meer dienen, zal Hij jullie niet meer beschermen. Dan worden die volken gevaarlijk en zullen ze jullie plotseling aanvallen. En jullie zullen allemaal sterven in dit mooie land dat God jullie gegeven heeft.
Wees niet bang, want de Heer is groot en zal jullie helpen. Denk maar aan al die keren dat één soldaat duizend vijanden kon wegjagen!'

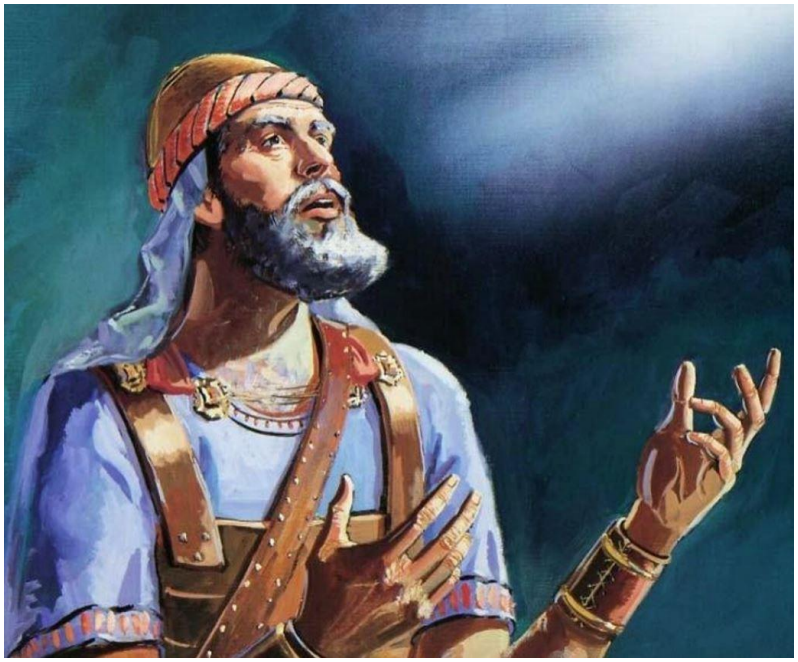

Jozua waarschuwt de Israëlieten.

Aan het einde van zijn lange rede herinnerde Jozua het volk aan *de zegen*, maar ook aan *de vloek* van de Heer. De Zegen, wanneer ze zich hielden aan de wet van de Heer en de zware vloek wanneer zij God vergaten en Hem ontrouw werden.

‘En laten we nu,’ zei Jozua, ‘het verbond met de Heer vernieuwen en hem opnieuw trouw beloven.’

Het werd een grote dag, daar in Sichem. Jozua riep alle oudsten en rechters om zich heen en met elkaar bij het altaar waarop geofferd was, vernieuwden ze hun verbond met de Heer, hun God.
Hoog stond Jozua daar op een steen boven het volk en machtig klonken zijn woorden toen hij het volk opriep om God de Heer trouw te blijven.
Hij vertelde van Abraham, hoe die door God geroepen werd. Hij sprak van het verbond dat God met Abraham, Izaäk en Jacob gesloten had. Over hun uittocht uit Egypte en dat zij nu van God dit land gekregen hadden. Ze hadden geen steden hoeven te bouwen, geen wijngaarden aan te leggen, alles hadden ze van de Heer gekregen.
‘Nu dan,’ riep hij zeer luid, ‘heb daarom eerbied voor de Heer. Dien Hem alleen en wees alleen trouw aan Hem. Doe alle goden weg die jullie voorouders nog vereerden. **Dien alleen de Heer!**
Als jullie dat niet willen, kies dan welke afgoden jullie wel willen dienen. *Maar mijn familie en ik, wij zullen in ieder geval de Heer dienen!’*
De mannen van Israël hoefden niet lang na te denken wat ze zouden antwoorden. De woorden van deze oude, grijze oorlogsheld raakten hen diep. Zo hadden ze hem nog nooit eerder horen spreken. Nu leek hij op Mozes, waar heel oude mensen over vertelden. Jozua was nu meer dan een moedig soldaat, meer als een leider. Hij was nu een Godsman, een groot profeet.
Met veel eerbied antwoordden ze: ‘Natuurlijk zullen wij de Heer dienen! Want Hij is onze God.’

Ik en mijn familie, wij zullen de Heer dienen!’

En nog een keer nam Jozua het woord. Hij sprak: ‘Jullie moeten niet denken dat het makkelijk is om de Heer te dienen. Want Hij is een heilige God. Hij wil niet dat jullie andere goden dienen. Hij vergeeft het jullie **niet** als jullie Hem ontrouw worden. Als jullie de Heer verlaten en andere goden gaan dienen, zal Hij jullie straffen. Dan zal Hij niet langer goed voor jullie zijn, maar dan Hij zal jullie straffen en vernietigen!’
Alle handen van de Israëlieten werden omhoog gestoken en uit alle monden klonk in een machtig spreekkoor:

‘***Wij zullen de Heer dienen! Dat beloven wij!’***

Toen liet Jozua de oudsten bij het altaar komen en met een offer bezegelden zij deze belofte van het volk Israël.
Daarna pakte Jozua een grote steen en zette die rechtop bij de eikenboom, bij de heilige kist van de Heer en hij zei: ‘Deze steen heeft alles gehoord, wat de Heer tegen jullie gezegd heeft. Daarom zal deze steen het teken zijn van jullie plechtige belofte aan God de Heer.’

Deze steen zal het teken zijn van jullie plechtige belofte aan God de Heer.’

Aan het einde van deze geweldige dag ging iedereen weer naar huis. De oudsten en de rechters vertelden de volgende dag aan alle thuisblijvers het grote nieuws van het verbond met God, dat Jozua nu weer vernieuwd had.

Niet lang na deze dag stierf Jozua en werd begraven in Timnat-Serach, in het heuvelland van Efraïm. En daarmee begon voor het volk Israël een nieuwe tijd. Mozes was al lang geleden gestorven en nu moesten ze Jozua ook missen. Nu was er geen leider meer die hen voorging in de strijd.
En ook geen profeet meer die hun Gods woorden vertelde en voor hen kon bidden.

Veel jaren later zou er een koning komen, zo wijs en zo machtig dat zijn roem ver buiten de grenzen van dat kleine land uitsteeg. Maar zo ver was het nog lang niet. Eerst moesten er nog tijden komen van ellende en onderdrukking, tijden die veel lijden brachten voor het volk Israël.

Dat was het tijdperk van de Rechters, toen er ‘geen koning was in Israël’ en iedereen maar deed ‘wat goed en recht was in zijn eigen ogen’.